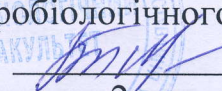
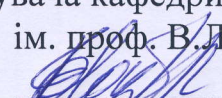

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан агробіологічного факультету
 О. Л. Тонха
2 червня 2021 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри садівництва
ім. проф. В. Л. Симиренка НУБіП України
Протокол № 10 від 14 травня 2021 року
В. о. завідувача кафедри садівництва
ім. проф. В. Л. Симиренка
 Б. М. Мазур

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НІШЕВІ ПЛОДОВІ КУЛЬТУРИ

спеціальність 203 «Садівництво та виноградарство»

освітня програма «Садівництво та виноградарство»

факультет агробіологічний

Розробник: професор кафедри садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка,
доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник В. М. Меженський

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан агробіологічного факультету

_____ О. Л. Тонха

2 червня 2021 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри садівництва

ім. проф. В. Л. Симиренка НУБіП України

Протокол № 10 від 14 травня 2021 року

В. о. завідувача кафедри садівництва

ім. проф. В.Л. Симиренка

_____ Б. М. Мазур

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НІШЕВІ ПЛОДОВІ КУЛЬТУРИ

спеціальність 203 «Садівництво та виноградарство»

освітня програма «Садівництво та виноградарство»

факультет агробіологічний

Розробник: професор кафедри садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка,
доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник В. М. Меженський

1. Опис навчальної дисципліни

Нішеві плодови культури

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	20 "Аграрні науки та продовольство"	
Спеціальність	203 "Садівництво та виноградарство"	
Освітній ступінь	магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	165	
Кількість кредитів ECTS	5,5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)		
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	12 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	7 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: дати студентам знання з розділу плодівництва, що стосується малопоширених (нетрадиційних) плодових культур щодо особливостей вирощування високих і сталих врожаїв якісних плодів для забезпечення населення екологічно чистих продуктах харчування.

Завдання: дати можливість студентам оволодіти методами вирощування високих урожаїв малопоширених плодових культур.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методи садівничої науки;
- систематичне положення та класифікацію плодових культур;
- походження і значення малопоширених плодових культур;
- морфологічні і біологічні особливості малопоширених плодових культур;
- особливості біохімічного складу та перероблювання плодів малопоширених плодових культур;

- сортовий склад;
- технології вирощування малопоширених плодових культур.

вміти:

- проводити аналіз і оцінку сучасного стану плідівництва та перспективи його розвитку;
- порівнювати якісний і кількісний склад садовини в рамках історичного розвитку галузі;
- розрізняти види і сорти малопоширених плодових культур;
- аналізувати агротехніку вирощування різноманітних плодових культур;
- вирощувати садивний матеріал малопоширених плодових культур;
- оцінювати якість плодів.

- Набуття компетентностей:

- загальні компетентності (ЗК):

- здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу, виявляти ініціативу та підприємливість.
- здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань професійної діяльності;
- здатність керувати колективом у сфері професійної діяльності, толерантно сприймаючи соціальні, етнічні, конфесійні та культурні відмінності.
- здатність мотивувати людей для здійснення спільної мети, працювати автономно та в команді, бути критичним і самокритичним.
- здатність спілкуватися з нефaxівцями своєї галузі та експертами інших галузей; працювати в міжнародному середовищі, використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- прагнення до збереження довкілля..

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- знання на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у галузі садівництва та виноградарства.
- уміння використовувати результати наукових досліджень щодо забезпечення інтенсивних та інших сучасних технологій, враховуючи їхні особливості та користуючись передовим досвідом їхнього впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування плодових і овочевих культур та винограду.
- уміння розробити практичні рекомендації з використання результатів наукових досліджень, представити результати у формі звітів, рефератів, публікацій та публічних обговорень.
- проектно-технологічна діяльність:
 - готовність застосовувати кваліфіковані методологічні підходи до моделювання та проектування сортів, систем захисту рослин, прийомів і технологій виробництва садовини;
 - здатність використовувати інноваційні процеси в агропромисловому комплексі під час проектування та реалізації екологічно-безпечних,

- економічно-ефективних технологій виробництва садовини та збереження родючості ґрунтів;
- здатність розробляти адаптивні системи землеробства для сільськогосподарських установ і господарств;
 - здатність забезпечити екологічну безпечність садових насаджень та економічну ефективність при вирощуванні садовини.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Нішеві зерняткові й кісточкові культури												
Тема 1. Особливості і значення нішевих плодкових культур для сучасного садівництва	8	2		0		6		1		1		
Тема 2. Нішеві зерняткові культури. Айва, японська айва, яблунеайва	14	2		6		6		1		1		
Тема 3. Нішеві зерняткові культури. Горобина, берека, арія, домашня горобина.	14	2		6		6		0,5		0,5		
Тема 4. Нішеві зерняткові культури. Аронія, горобиноаронія, садова ірга, наші	10	2		2		6		1		1		
Тема 5. Нішеві зерняткові культури. Глід, мушмула, японська мушмула	12	2		4		6		0,5		0,5		
Тема 6. Нішеві кісточкові культури. Дерен, зизифа, калина, бузина	10	2		2		6		1		1		
Тема 7. Нішеві кісточкові культури. Гібридна алича, абрикосослива, черемха, повстяна вишня, бесея	10	2		2		6		1		1		
Разом за змістовим модулем 1	78	14		22		42		6		6		
Змістовий модуль 2. Нішеві ягідні та горіхові культури												
Тема 1. Нішеві ягідні культури. Лохина, журавлина, жимолость	10	2		2		6		1		1		
Тема 2. Нішеві ягідні культури. Обліпіха, гумі, шефердія	12	2		4		6		1		1		

Тема 3. Нішеві ягідні культури. Актинідія, ківі, лимонник	10	2		2		6		0,5		0,5		
Тема 4. Нішеві ягідні культури. Шипшина, ожина, чорна малина, золотисті порічки	12	2		4		6		0,5		0,5		
Тема 5. Нішеві ягідні культури. Барбарис, магонія, повій, гранатник, хурма	10	2		2		6		0,5		0,5		
Тема 6. Нішеві ягідні культури. Шовковиця, кудранія, смоківниця, азіміна	12	2		4		6		0,5		0,5		
Тема 7. Нішеві горіхові культури. Швидкопліний волоський горіх, серцеподібний горіх, пекан	11	2		3		6		1		1		
Тема 8. Нішеві горіхові культури. Фундук, мигдаль, каштан	10	2		2		6		1		1		
Разом за змістовим модулем 2	87	16		23		48		6		6		
Усього годин	165	30		45		90		12		12		

4. Теми семінарських занять
Не передбачено

5. Теми практичних занять
Не передбачено

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опис і дегустаційна оцінка плодів айви	2
	Опис і дегустаційна оцінка плодів японської айви	4
	Опис і дегустаційна оцінка плодів садового глоду	4
	Опис і дегустаційна оцінка плодів аронії і горобиноаронії	2
	Опис і дегустаційна оцінка плодів калини	2
	Опис і дегустаційна оцінка плодів дерену	2
	Опис і дегустаційна оцінка плодів волоського горіха	4
	Опис і дегустаційна оцінка плодів фундука	2
	Ботанічна класифікація нішевих культур	2
	Господарська класифікація нішевих культур	2
	Розподіл нішевих культур за типом плодів	2
	Розподіл нішевих культур за життєвими формами	2
	Розподіл нішевих культур за відношенням до абіотичних чинників довкілля	4
	Розподіл нішевих культур за природними ареалами	2

	Особливості розмноження нішевих культур	4
	Біологічно активні речовини плодів нішевих культур	4
	Нетрадиційні й малопоширені підщепи плодкових культур	1
	Разом	45

7. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Визначення термінів "плодові культури", "малопоширені плодові культури", "нетрадиційні плодові культури", "нішеві плодові культури".

2. Особливості і переваги нетрадиційних плодкових культур над традиційними.

3. Причини малої розповсюженості малопоширених плодкових культур.

4. Ботанічна і біологічно-господарська класифікація малопоширених плодкових культур.

5. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування айви.

6. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування японської айви.

7. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування яблунеайви.

8. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування горобини.

9. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування береки.

10. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування арії.

11. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування домашньої горобини.

12. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування аронії й горобиноаронії.

13. Систематика, походження і значення культури, морфологічні й біологічні особливості, особливості біохімічного складу і перероблювання плодів, сортовий склад, розмноження і технологія вирощування садової ірги.

8. Методи навчання

Кафедра садівництва в навчальному процесі з дисципліни використовує різні форми і методи навчання: лекції, лабораторні заняття, іспити, заліки, програмований письмовий і усний контроль, написання рефератів, виступи з доповідями на гуртках і студентських конференціях, здача колоквиумів, пропаганда екологічних знань тощо. Застосування цих форм і методів дає можливість значно активізувати навчальний процес, систематизувати і поглибити знання, уміння та навички у студентів НУБіП України, сприяє формуванню їхнього світогляду та особистості, поліпшує якість фахової підготовки майбутніх спеціалістів.

9. Форми контролю

Контроль знань (поточний і підсумковий) здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Поточний – під час виконання лабораторних робіт, індивідуальних завдань, поточних контрольних робіт, контроль засвоєння певного модуля (модульний контроль). Модульний контроль проводиться у вигляді тестового контролю знань із кожного змістовного модуля навчальної дисципліни. Один комплект тестів формується із 30 завдань на один модуль. У кожному завданні 30 питань, на кожне питання 4–5 варіантів відповідей, з яких студенту потрібно вибрати правильні. Кожний змістовий модуль оцінюється за 100 бальною шкалою (100%).

Підсумковий – включає залік (кінець I семестру), іспит (кінець II семестру), залік з навчальної практики (кінець II семестру). Максимально можлива кількість умовних балів за навчальні заняття студента становить 70% (коефіцієнт 0,7) і 30% (коефіцієнт 0,3) припадає на екзамен від загальної кількості умовних балів.

Рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань та умінь студентів з навчальної дисципліни (повідомлення на студентській конференції, здобуття призового місця на олімпіадах, виготовлення стендів тощо) надається до 10 додаткових балів. На рейтинг з навчальної роботи за рішенням кафедри може впливати і рейтинг штрафний (з від'ємним знаком) – до 5 балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням "Про екзамени та заліки у НУБіП України" від 27.02.2019 р. № 1371

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано

74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Меженський В. М., Меженська Л. О. Малопоширені плодові культури. Київ: Компринт, 2016. 544 + [32] с.
2. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні ягідні культури: рекомендації з селекції та розмноження. Київ: Компринт, 2014. 119, [12] с.
3. Меженський В. М., Меженська Л. О., Мельничук М. Д., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні плодові культури (рекомендації з селекції та вирощування садивного матеріалу). Київ: Фітосоціоцентр, 2012. 80 с.
4. Программа и методика селекции плодовых, ягодных и орехоплодных культур / ВНИИ садоводства ; под общ. ред. Г.А. Лобанова. Мичуринск, 1980. 532 с.
5. Программа и методика селекции плодовых, ягодных и орехоплодных культур / ВНИИ селекции плодовых культур ; под общ. ред. Е.Н. Седова. Орел, 1995. 503 с.
6. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / ВНИИ селекции плодовых культур ; под общ. ред. Е.Н. Седова, Т.П. Огольцовой. Орел, 1999. – 606 с.
7. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / ВНИИ садоводства ; под общ. ред. Г.А. Лобанова. Мичуринск, 1973. 492 с.

12. Рекомендована література

– основна

1. Витковский В.Л. Плодовые растения мира. Санкт-Петербург; Москва; Краснодар: Лань, 2003. 591 с.
2. Селекция плодовых растений. Москва: Колос, 1981. 759 с.

– допоміжна

1. Genetics, genomics and breeding of stone fruits / С. Kole, A.G. Abbott (eds.). Boca Raton; London; New York: CRC Press. 2013.
2. Temperate fruit crop breeding: Germplasm to genomics / J.F. Hancock

(ed.). New York [et al.]: Springer Science +Business Media, 2008.

3. Wild crop relatives: Genomic and breeding resources / C. Kole (ed.). Berlin; Heidelberg: Springer, 2011.

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт НУБіП України: <http://nubip.edu.ua/>
2. Сайт україномовної Вікіпедії: <http://uk.wikipedia.org/>
3. Сайт англomовної Вікіпедії: <http://en.wikipedia.org/>